

Starea vremii = 4 = 10 noiembrie	4 vineri	5 sâmbătă	6 duminică	7 luni	8 marți	9 miercuri	10 joi
ziua	5°C	9°C	12°C	14°C	12°C	16°C	12°C
noaptea	-1°C	2°C	2°C	4°C	6°C	6°C	3°C

Surprizele toamnei

pag. 5, 8

Apel

Oficiul Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria solicită și pe această cale autogovernărilor de naționalitate și instituțiilor civile din rândul comunității românești din Ungaria, să facă propuneri cu privire la conferirea distincției

„Pentru Românii din Ungaria”

și pentru

„Învățămantul Românesc din Ungaria”,

distincției fondate de AȚRU.

Propunerile trebuie să conțină datele și activitatea persoanei respective sau a comunității recomandate.

Propunerile pot fi înaintate pe adresa:

Oficiul AȚRU, cod poștal 5700 Gyula, str. Eminescu nr. 1,
până la data de **30 noiembrie 2015**.

Editorial

Mai e mult până departe!

Colectivul redacțional

Vești bune, de la București, pentru o categorie de aspiranți la cetățenia română. Senatul a aprobat

OUG care modifică Legea cetățeniei române prin acordarea unor facilități la dobândirea cetățeniei pentru sportivi și persoane care au contribuit la promovarea culturii și a imaginii României.

Proiectul de aprobare a ordonanței a fost adoptat cu 87 de voturi „pentru”, 33 de abțineri și 3 „împotriva”. Astfel, „cetățenia română se poate acorda, la cerere, persoanei fără cetățenie sau cetățeanului străin care a contribuit în mod deosebit la protejarea și promovarea culturii, științei, civilizației și spiritualității românești și care își asumă apartenența la spațiul cultural românesc, cu posibilitatea stabilirii domiciliului în țară sau cu menținerea acestuia în străinătate”.

De asemenea, proiectul pentru aprobarea OUG nr. 37/2015 prevede că cetățenia română poate fi acordată la cerere, persoanei fără cetățenie sau cetățeanului străin care poate contribui în mod semnificativ la promovarea imaginii României prin performanțe deosebite în domeniul sportului, cu posibilitatea stabilirii domiciliului în țară sau cu menținerea acestuia în străinătate, dacă solicitantul va reprezenta România în loturile naționale, în conformitate cu regulamentele statutare ale federației sportive internaționale la care România este afiliată și dacă „își exprimă atașamentul față de România și față de sistemul de valori specific societății românești”.

Potrivit OUG, „astfel de facilități la dobândirea cetățeniei venind în întâmpinarea unui interes deosebit al României”.

Fără îndoială, este un mare pas înainte în flexibilizarea condițiilor pentru acordarea cetățeniei! Dar ce se întâmplă cu românii născuți în afara graniței, care nu sunt nici sportivi de performanță, nici savanți, nici cercetători? Cu sutele de mii de oameni simpli care și-ar dori întărirea relațiilor cu patria-mamă, prin acel demers birocratic care se numește pașaport, carte de identitate, și care derivă din cetățenie? Statul român face progrese în domeniul acordării cetățeniei, e indiscutabil. Dar mai e mult până departe!

Ziua Armatei Române sărbătorită la Seghedin

În data de 26 octombrie Consulatul General al României la Seghedin a marcat Ziua Armatei Române printr-o ceremonie desfășurată la Monumentul Eroilor Români, situat în Cimitirul Central din Seghedin. Manifestarea a început printr-o alocuțiune a consulului general *Ioan Fodoreanu*, care a prezentat semnificația Zilei Armatei Române și rolul Armatei Române astăzi, de apărare a libertății și democrației, prin participarea la operațiuni ce vizează menținerea păcii și combaterea terorismului. A urmat apoi, o slujbă religioasă de pomenire, oficiată de preotul *Aurel Becan*, protopop de Seghedin, paroh al parohiei ortodoxe române din Cenadul Unguresc. În încheierea ceremoniei, au fost depuse coroane de flori la Monumentul Eroilor Români. Alături de Consulatul General al României la Seghedin au depus coroane de flori Autogovernarea Românească din Macău, Auto-

guvernarea Românească din Seghedin, Catedra de Limba și Literatură Română din cadrul Universității din Seghedin precum și Primăria Municipiului Seghedin. În final cei prezenți au fost serviți cu cozonac. La eveniment au participat circa 25-30 de persoane. Alături de personalul misiunii diplomatice, la manifestare au participat membrii comunității române din Seghedin, Macău și Cenadul

Unguresc, dintre care amintim pe prof. univ. *Gheorghe Petrușan*, președintele Autogovernării Românești din Seghedin, domnul conf. univ. *Peter Weber* și doamna *Iolanda Simonfi*, vicepreședinta Autogovernării Române din Macău. De asemenea au mai participat, domnul *Kerek Attila*, șeful protocolului Primăriei Seghedin și domnul *Papp Tibor*, prim consilier al primarului *Botka László*.

MAPAMONDO

Inima reginei Maria a fost depusă la Pelișor

Inima reginei Maria a fost transferată la Castelul Pelișor din Sinaia în caseta sa originală din argint. Pentru a respecta dorința testamentară a reginei Maria, inima a fost acoperită, pe toată durata procesiunii, ca și pe soclul ei din Salonul de Aur din Castelul Pelișor, cu stindardul României și cel al Marii Britanii.

Cei doi soldați care au purtat cutia cu inima reginei, acoperită cu un stindard dublu format din drapelul României și cel al Marii Britanii, s-au oprit pe cea de-a treia treaptă, de jos în sus, pe centru. Apoi, din clădirea MNIR au ieșit membrii Familiei Regale – principesa moștenitoare Margareta, principele Radu, principesa Maria, arhiducesa Maria Magdalena a Austriei, nepoata reginei Maria și fiica principesei Ileana, baronul Hanns von Holzhausen, soțul arhiducesei, și baronul Johannes von Holzhausen, fiul arhiducesei –, care au coborât pe scări, după soldați și cutia cu inima reginei.

Inima va odihni pe un soclu plasat în spatele canapelei unde regina a trecut la cele veșnice, în ziua de luni, 18 iulie 1938, la ora 17.38.

Ultima dorință a reginei Maria a fost ca inima sa să se odihnească în capela special destinată în acest scop de la reședința regală din Balcic.

Inima reginei Maria s-a aflat în custodia Muzeului Național de Istorie al României, unde a fost depozitată din 1971. Inima a fost dată în custodia MNIR de Sfatul Popular al Regiunii Brașov.

Inima Reginei Maria a fost păstrată timp de câteva decenii într-o casetă confecționată de Pierre Henri Emile Froment-Meurice, din argint aurit, email, diamante, smaralde și rubine.

Pe 8 septembrie 1940, după ce România a cedat Bulgariei Cadrilaterul, caseta cu inima reginei Maria a fost preluată de administratorul Castelului Bran și a fost adusă în țară și depusă în biserica din lemn a castelului, iar, în 1941, a fost așezată într-o criptă special amenajată în stânca muntelui Măgura Branului, lângă spitalul de campanie nou înființat de principesa Ileana, fiica reginei, așezământ numit „Inima Reginei”.

După încheierea celui de-Al Doilea Război Mondial, în anul 1947 a fost construită la Bran biserica numită „Inima Reginei Maria”, în care urma să fie depusă caseta din argint cu inima reginei, dar acest fapt nu s-a realizat.

În anul 1968, în prezența mai multor reprezentanți ai regimului comunist, au fost sparte cu o rangă grilajul criptei din munte și urna din marmură, iar caseta cu inima reginei Maria a fost depusă în casa de bani a Muzeului Bran. În 1971, caseta a fost transferată la Muzeul Național de Istorie a României. Caseta din argint a fost expusă, dar nu și inima, care a rămas în continuare în custodia muzeului.

Corpul reginei Maria a fost înmormântat în biserica Mănăstirii Curtea de Argeș, alături de cel al soțului său, regele Ferdinand.

Vaticanul arestează un preot și o femeie laică, suspecți de divulgarea unor documente

Vaticanul a anunțat luni că a arestat a doi membri ai comisiei pe care *Papa Francisc* a creat-o să studieze o reformare a Bisericii, suspecți că ar fi divulgat presei documente confidențiale, relatează Reuters în pagina electronică.

Preotul spaniol *Lucio Angel Vallejo Balda* și o femeie laică, *Francesca Chauqui*, au fost arestați în weekend, precizează Vaticanul într-un comunicat.

Chauqui a fost eliberată luni, după ce a fost de acord să coopereze în cadrul unei anchete, anunță Vaticanul. Arestările au fost operate cu doar câteva zile înainte ca doi autori italieni să lanseze cărți despre care editurile care le publică afirmă că urmează să dezvăluie noi probe cu privire la scandaluri care au afectat Vaticanul în trecut.

„Ziua morților” la românii din Ungaria – Ceremonii la Șercad și Micherechi

La data de 30 octombrie, cu prilejul „Zilei morților” – Sărbătoarea tuturor sfinților, tradițională în creștinătatea occidentală, s-au organizat ceremonii de comemorare a eroilor în comunitățile din Micherechi și Șercad. La evenimente au participat și oficialități române și maghiare.

De la ora 9, primarul localității Șercad, *Mokán István*, împreună cu președintele Autogovernării de Naționalitate Română din localitate, *Ioan Tăth*, au primit la sediul primăriei pe *Tiberiu Juhász*, președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria și pe *Florin Vasiloni*, consul general la Consulatul General al României de la Giulia. A avut loc o întrevedere amicală după care cei prezenți s-au deplasat la Cimitirul din localitate în incinta căruia se află și monumentul ostașilor români. Aici oficialii au participat la o ceremonie religioasă oficiată de părintele *Ioan Bun*, urmată de depuneri de coroane de flori la monumentul ostașilor români neidentificați, șapte la număr, căzuți în septembrie 1944 în luptele purtate după trecerea frontierei româno-ungare. Monumentul, ridicat în urmă cu câțiva ani prin grija Autogovernării de Naționalitate Române din Șercad, este situat alături de un altul dedicat soldaților ungari căzuți în zonă și de un obelisc în cinstea soldaților sovietici decedați, mutat după 1990 din centrul orașului Șercad.

După depunerea coroanelor, oficialii s-au îndreptat către Micherechi, unde au participat la evenimentele din această localitate. În prezența a zeci de localnici, au fost depuse coroane de flori la monumentul ostașilor români din cimitirul localității, căzuți în septembrie 1944 în luptele purtate după trecerea frontierei româno-ungare, și la monumentul ostașilor ungari,

etnici români din Micherechi, căzuți în cel de-al doilea război mondial, aflat în centrul localității, lângă primărie.

Au depus coroane ES *Alexandru Victor Micula*, ambasadorul României la Budapesta, *Florin Vasiloni*, consul general al României la Giulia, *Ioan Fodoreanu*, consulul general al României la Seghedin, *Tiberiu Juhász*, președintele AȚRU,

primarul comunei Micherechi, *Tat Margit* și viceprimarul localității, *Bertold Netea*, prof. *Gheorghe Petrușan*, președintele Autogovernării Române din județul Ciongrad, conducerea școlii și grădiniței din localitate, reprezentanți ai altor instituții locale. Preotul *Ioan Bun*, parohul Parohiei Ortodoxe Române de la Micherechi a oficiat slujbe de pomenire a eroilor.

În cinstea vârstnicilor din Apateu

În urmă cu câțiva ani, în localitatea Apateu s-a încetățenit tradiția sărbătoririi celor în vârstă, femeii și bărbați, ca o consecință a respectului și dragostei pe care fiecare dintre noi trebuie să-l aibă față de senectute.

În clădirea sălii de sport invitații au fost întâmpinați de directoarea unității de învățământ din Apateu, *Vad Erzsébet*, care a mulțumit celor prezenți spunând: „...aceasta este ocazia noastră de a uita de problemele cotidiene și de a ne exprima sentimentele și mulțumirea față de cei de vârstă a treia”.

Primarul localității Apateu s-a adresat celor prezenți cu vorbe mângăietoare. „Noi, cei tineri, avem obligația de a crea condiții bune celor care sunt în vârstă, pentru ca anii care au trecut peste ei cu neputință și boală să îi petreacă cât mai plăcut. Trebuie să ajutăm. Avem obligația de a le oferi o mână de ajutor pentru ca la această vârstă, după ani grei de muncă, să își petreacă viața în liniște și pace”.

Cei care sunt activi în viață au sarcina de a aduce o rază de lumină vârstnicilor, astfel ca viața celor care au fost meri-

tuosii odată să fie senină.

După cuvântul de mulțumire al domnului primar, echipa de majorete având ca instructor pe doamna profesor *Arva Judit*, împreună cu echipa de dansuri din *Körösnagyharsány* condusă de doamna profesor *Debreczeniné Bittó Angéla* au susținut un mic program celor prezenți.

Și anul acesta s-au acordat premii pe categorii de vârstă. La categoria de vârstă 90 de ani au fost premiați *Róza Józsefné* din *Körömsdpuszta* și *Takács János*; la categoria de vârstă 80 de ani s-au acordat premii doamnei *Vincze Gyuláné*; la categoria de vârstă 70 de ani au fost premiați următorii: *Argyelán József*, *Bulzan Zsuzsanna*, *Szabó Gézáne*, *Juhász József*, *Végvári Mária* și *Hegyesi Gyula*.

Antrenul la masa care a fost pregătită în acest scop, a fost susținut de *Szabó Lajos*, solist.

N-a fost uitat nici tortul. La plecare, fiecare participant a primit din partea primarului câte un pachet cu cadouri. **J. Vmírjanci**

Aniversarea revoluției din 1956, la Apateu

În fiecare an, pe data de 23 octombrie se sărbătorește de către tineri cât și de cei în vârstă, aniversarea revoluției care a avut loc în urmă cu 59 de ani.

După cuvintele de salut ale directoarei *Vad Erzsébet*, elevii școlii sub coordonarea profesoarei *László Krisztina* au prezentat un program memorabil în cinstea evenimentului.

Tarsoly Attila, primarul localității, în cadrul acestui program spunea că poporul maghiar și-a demonstrat curajul, chiar dacă deseori nu a fost bine văzut de marile puteri. În cele din urmă timpul a dovedit importanța idealurilor pentru care au murit înaintașii noștri.

După program cei prezenți s-au deplasat în centrul comunei, în fața primăriei, pentru a depune coroane de flori la placheta aniversară a revoluției din 1956, așezată pe clădi-

rea Primăriei. Au depus coroane de flori Autogovernarea de Naționalitate Română, reprezentanții școlii, reprezentanții bisericii reformate, ortodoxe și baptiste precum și reprezentanții ai partidelor politice.

Din partea consiliului local a depus coroane de flori domnul primar *Tarsoly Attila* și *Pintye Edit*, viceprimar.

Din partea Autogovernării de Naționalitate Română au depus coroane de flori *dr. Origen Sabău*, președinte, *Szakadati Tibor*, membru și o elevă a școlii generale din localitate; din partea Bisericii Ortodoxe a depus coroane preotul paroh *Origen Sabău* și *Dráguly Sándor*, membru al consiliului parohial.

J. Vmírjanci

Depuneri de coroane la mormântul fostului ambasador al României în Ungaria, Simion Pop

În virtutea inițiativei care a debutat anul trecut, în ziua de 31 octombrie, vineri, a avut loc o ceremonie religioasă la mormântul fostului ambasador extraordinar și plenipotențiar al României la Budapesta, *Simion Pop*, în perioada anilor 1990–1992, care a fost înmormântat în cimitirul ortodox din Giula, Orașul Mic Românesc. S-a stins din viață la vârsta de 77 de ani.

Slujba de pomenire a fost săvârșită de preotul paroh *Petru Pușcaș* al Parohiei Sf. Cuv. Parascheva din Giula, în prezența consulilor generali *Ioan Fodoreanu* de la Consulatul General al României la Seghedin și *Florin Vasiloni* de la Consulatul General al României la Giula, a domnului *Tiberiu Juhász*, președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, a domnului *Mihai Cserháti*, președinte

și doamnei *Delia Kovács*, reprezentanți ai Autogovernării de Naționalitate Română a Orașului Giula, a doamnei *dr. Maria Gurzau Czegledi*, directorul Liceului și Școlii Generale „N. Bălcescu” din Giula.

După slujba de pomenire s-a păstrat un moment de reculegere în amintirea răposatului. S-au depus coroane de flori din partea celor prezenți, preotul paroh evocând în cuvinte potrivite viața și activitatea celui dispărut.

Simion Pop s-a născut la 25 septembrie 1930 în localitatea Vărai comuna Valea Chioarului din Maramureșul istoric. A decedat la 12 mai 2008, în orașul Pécs, unde locuia de mult timp.

A fost succesiv redactor al Radiodifuziunii române, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din România pitorească și al publicațiilor de turism pentru străinătate și primul Am-

basador al României în Ungaria după revoluția din decembrie 1989.

Pe tărâmul creației literare s-a remarcat în mod deosebit. A scris și publicat 30 de volume de proză, impresii de călătorie și poezii. Amintim cele mai reprezentative: „Paralela 45”, „Nord”, „Amfitrion”, „Triunghiul”, „Criza de timp”, „Luptătorul fericit și iubire lui pătimasă”, „Cartea Chinei”, „Fotografii de ingeri”, „Nomad în Mesopotamia”, „Sinele-Căinele”, „Excelența Sa”, etc.

În încheiere, dorim să menționăm că această ceremonie s-a făcut cu binecuvântarea *PS Siluan*, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria și că reprezintă stima și recunoștința comunității românești din Giula precum și a corpului diplomatic român acreditat în Ungaria, față de personalitatea lui *Simion Pop*.

Petru Pușcaș

Se va preda limba română și la Macău?

Luni, 26 octombrie, membrii Autogovernării de Naționalitate Română din Macău, având-o ca președinte pe doamna *Iulia Birta*, s-au întrunit pentru a discuta un subiect aparte: introducerea predării limbii române și în această localitate.

Traian Cresta, reprezentantul comunității românești din Ungaria în Parlamentul de la Budapesta, fiind prezent la această întrunire, și-a exprimat bucuria față de ideea, aducând la cunoștința acestora cele mai importante etape care sunt obligatorii de parcurs în realizarea cu succes a acestei inițiative.

Ca un punct de plecare este nevoie de acordul și respectiv o cerere făcută din partea a opt părinți doritori pentru ca, pentru început, limba română să fie predată ca și obiect de studiu.

Iulia Birta, membră a acestei autogovernări de mai bine de nouă ani, în alocuțiunea sa vorbea de

importanța predării-învățării limbii române și la Macău, având în vedere numărul de români din această localitate situată pe malul Mureșului.

„Atât eu personal cât și comunitatea noastră, am fi cei mai fericiti dacă s-ar reuși această inițiativă adusă de președintele autogovernării românești din Macău, *Iulia Birta*, însă trebuie să ținem cont în primul rând de doleanțele părinților, apoi trebuie să asigurăm un cadru didactic, o unitate de învățământ care să accepte această doleanță a noastră și, nu în ultimul rând, trebuie să ne asigurăm de fondurile care vor asigura

toate aceste cheltuieli. Într-un cuvânt, acest demers trebuie parcurs conform legilor în vigoare, fără nici o abatere de la acesta” – a menționat purtătorul de cuvânt, *Traian Cresta*.

La această întrunire a participat și *Mariana Negreu Vetro*, directorul Centrului de Documentare și Informare al AȚRU și totodată președintele Autogovernării de Naționalitate Română din Csanádpalota.

În cadrul ședinței s-au discutat și alte probleme care figuau pe ordinea de zi cu privire la evenimentele, respectiv programele autogovernării românești.

Corina

Încheierea proiectului european transfrontalier CBC NATURAL-HAB la Apateu

Programul De Cooperare
Transfrontalieră
Ungaria-România 2007-2013

Două țări, un scop, succes comun!

Európai Unió

Európai Regionális Fejlesztési Alap

Két ország, egy cél, közös siker!

Sâmbătă, 31 octombrie, la Parohia Apateu, aparținând Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, a avut loc festivitatea de încheiere a proiectului european transfrontalier CBC NATURAL-HAB, desfășurată în comun, de către Primăria Oradei și Parohia din Apateu.

Proiectul, intitulat mai pe larg „Dezvoltarea habitatului unor specii de arbori și plante spontane protejate, în Dealul Kalvaria din Oradea și în localitatea Apateu, din județul Hajdú-Bihar, din Ungaria” a avut ca partener principal Primăria Oradei și co-partener Parohia din Apateu, iar pentru localitatea din Ungaria, mai precis în grădina casei parohiale, pe o suprafață extinsă, a urmărit realizarea unui spațiu verde, cu diferite specii de plante și arbori, a unui mic lac, amenajat artificial și a unui pavilion multifuncțional, din lemn, care va putea fi folosit, de asemenea, ca altar de vară. Între curtea casei parohiale și acest habitat natural, realizat prin proiect, a fost așezată o frumoasă și im-

punătoare poartă, în stil maramureșan și un gard din lemn.

Proiectul CBC NATURAL-HAB, cu numărul de înregistrare HU/RO/1101/038/1.3.1., a fost realizat în cadrul Programului de cooperare transfrontalieră Ungaria-România 2007-2013 și s-a desfășurat în perioada 1 septembrie 2013 și până în prezent, fiind solicitată și o prelungire, pentru a putea fi dus la bun sfârșit. Mai multe informații despre proiect se vor putea afla pe site-ul www.ortodoxia.hu la capitolul Proiect European Apateu.

La încheierea proiectului au luat parte Preașfințitul Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, Alexandru Victor Micula, ambasadorul României la Budapesta, Florin Trandafir Vasiloni, consulul general al României la Giula, Tiberiu Juhász, președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, Tarsoly Attila, primarul Apateului, Marius Moș, director-executiv în cadrul Direcției Proiecte

Finanțări Internaționale din Oradea și reprezentant al Primăriei Oradei și al domnului Primar Ilie Bolojan, părintele Origen Sabău, parohul Apateului și consilierul cultural al Episcopiei din Ungaria, precum și sufletul și realizatorul întregului proiect, privind partea ungară, părintele arhimandrit Calinic Kovács, consilierul administrativ-bisericesc al Episcopiei din Ungaria și Paroh la Otlaca Pustă, Delia Kovács, directorul executiv și redactorul șef al Săptămânalului „Cronica”, corul bisericii „Nufărul” din Oradea și numeroși invitați, din Apateu, Oradea și alte localități.

Festivitatea de încheiere a proiectului a constat în tăierea panglicii; o slujbă de sfințire a spațiului realizat, cu toate componentele lui (altarul de vară, poarta de lemn în stil maramureșan, lacul artificial și împrejurimile), săvârșită de către Preașfințitul Părinte Episcop Siluan, împreună cu un sobor de preoți, format din părintele arhimandrit Calinic Kovács, părintele Origen Sabău, de la Apateu și părintele Ionuț Negrău, de la Săcal; mai multe luări de cuvânt, susținute de ambasadorul Alexandru Victor Micula, directorul executiv Marius Moș, din partea Primăriei Oradea, Tarsoly Attila, primarul Apateului, Borsos Endre, managerul de proiect, din partea Apateului și Părintele Origen Sabău; un frumos program cultural, cu cântece interpretate de corul bisericii „Nufărul”, din Oradea, care a dat și răspunsurile liturgice și a împodobit această sărbătoare și o recepție oferită tuturor invitaților la Casa de Cultură din localitate.

Toți vorbitorii au subliniat în cuvintele lor importanța acestui proiect, dus la capăt cu multă muncă și însuflețire, care și-a atins scopul, nu doar prin crearea unui habitat natural, pentru speciile de

plante spontane și arbori, care astfel vor fi ocrotite, ci și a unui spațiu verde, cu funcțiuni multiple și complexe, care vor permite oamenilor să se întâlnească, să se relaxeze, să participe la diferite acțiuni culturale sau spirituale și în felul acesta, atât prin colaborarea din timpul realizării proiectului, cât și prin acțiunile care vor avea loc aici ulterior, el să contribuie și la întărirea legăturilor dintre localitățile aflate de cele două părți ale graniței.

Proiectul CBC NATURAL-HAB a fost unul dintre cele două proiecte europene transfrontaliere, pe care le-a derulat în paralel Parohia din Apateu, împreună cu Primăria Oradei și cu alți parteneri. Celălalt proiect, intitulat pe scurt „BRIDGES”, sau „Punți religioase – punerea în valoare a turismului religios între județele Bihor, din România și Hajdú-Bihar, din Ungaria” a vizat restaurarea exterioară a bisericii din Apateu și amenajarea curții, a fost dus și acesta la bun sfârșit și urmează să se concretizeze prin resfințirea locașului de cult, care va avea loc în luna mai, a anului viitor.

BPEORU

Zi metodică la grădinița românească din Bătănia – Surprizele toamnei

Activitatea de perfecționare a educatoarelor se concretizează prin cercurile pedagogice, schimbările de experiență organizate de Ministerul Educației, studii individuale, dar și comisiile metodice care se desfășoară la nivel de unitate. O astfel de activitate a avut loc, miercuri, 21 octombrie, la grădinița românească din Bătănia, intitulată „Zi metodică a naționalităților din Ungaria din cadrul învățământului preșcolar”. Evenimentul a fost organizat de Centrul de Educație și Învățământ pentru Naționalități de la Budapesta, anul acesta fiind rândul naționalității române să fie gazdă. Moderatorul *Anamaria Brad*, responsabil pentru învățământul românesc din Ungaria, în alocuțiunea sa a amintit importanța educatorilor, a cadrelor didactice în viața copiilor dar și a părinților, cei din urmă ocupând un rol primordial în creșterea și educarea copiilor.

În deschidere a luat cuvântul *Kállay Attiláné*, directorul Centrului de Educație și Învățământ pentru Naționalități:

– Sunt plăcut surprinsă de ceea ce am găsit la Bătănia. Grădinița are un aspect plăcut, prietenesc, iar această atmosferă de familie trebuie evidențiată. Ziua metodică este organizată pentru a cincea oară prin intermediul centrului nostru și aș dori să mulțumesc comunității românești pentru răbdarea de care a dat dovadă, deoarece și-a exprimat dorința de a organiza la acest nivel ziua metodică în urmă cu un an și jumătate, alăturându-se astfel celorlalte naționalități. Asta înseamnă că nu s-a dorit un schimb de experiență doar în cadrul naționalității, ci și cu celelalte naționalități conlucitoare. Suntem la acest program reprezentanți ai patru naționalități din Ungaria, un lucru pozitiv,

având cu toții același țel: lupta pentru păstrarea limbii materne. Nu trebuie să uităm că totul începe și se dezvoltă încă din anii copilăriei, grădinița având cel mai important rol pentru a pune bazele în viața unui copil, a unei comunități.

La programul instructiv-educativ au răspuns invitației *Traian Cresta*, reprezentantul comunității românești din Ungaria în Parlamentul de la Budapesta, *Tiberiu Juhász*, președintele Autoguvernerii pe Tară a Românilor din Ungaria, *Gheorghe Kozma*, șef de Oficiu al ATRU, *Ana Orosz Simon*, referent în învățământ al ATRU, educatoare ale grădinițelor românești din Ungaria precum *Micherechi*, *Cenadul Unguresc*, *Pocei* (Grădinița Kikelet), *Giula* (grădinița românească și grădinița germană), *Tótkomlós*, *Chitighaz*, *Bătănia*, *Aletea*, *Bedeu*, *Săcal* și *Körösnagyborsány* precum și reprezentanți ai grădinițelor de naționalitate slovacă din diferite localități.

Președintele *Tiberiu Juhász* a felicitat organizatorii salutând inițiativa grădiniței românești din Bătănia, în organizarea zilei metodice a naționalităților. A menționat că această unitate de învățământ a fost prima insti-

tutie preluată de către Autoguverneria pe Tară a Românilor din Ungaria, iar activitatea sa este una de succes, evidențiindu-se și prin efectul de elevi al unității școlare, într-o continuă creștere de la an la an.

Traian Cresta, reprezentantul comunității românești din Ungaria în Parlamentul de la Budapesta, bătănian, care de-a lungul vieții sale a depus tot efortul pentru păstrarea limbii și culturii românești în acest loc de țară și nu numai, spunea:

– „Pentru noi educația naționalităților ocupă un loc primordial, fie că este vorba de naționalitatea română, sârbă, slovacă, germană și așa mai departe, mai exact a celor 13 naționalități din Ungaria. Prin autoguverneriile pe țară tuturor instituțiilor care se află sub tutela acestora li se asigură finanțare corectă. Noi avem doar experiențe pozitive! Este o mare reușită și faptul că toate aceste naționalități au câte un reprezentant în Parlament, în ultima perioadă finanțările pentru naționalități crescând semnificativ. Schimbările survenite în ultima perioadă au dovedit că sunt de bun augur, toate acestea ducând la creș-

terea numărului de copii care aleg unitățile noastre de învățământ.”

De la intrarea în unitatea de învățământ până în grupă un ornament foarte frumos, specific toamnei, îi atrăgea privirea. Cadrele didactice au realizat un mediu caracteristic anotimpului, cu machete și multe materiale didactice.

Educatorea *Adelina Olteanu* – *Sturza* a prezentat o activitate interdisciplinară intitulată „Surprizele toamnei” punând accent pe tema de studiu, accesând totodată forma de organizare, mijloacele de realizare, tipul de activitate, scopul activității precum și obiectivele acesteia. Au fost prezentate și câteva strategii didactice, încheind cu câteva sarcini „distractive” dar totodată educative pentru copii, îmbinate cu cântecele, poezii, toate adresate anotimpului în care ne găsim, toamna. Activitatea a fost o reușită, copiii au manifestat un interes deosebit pentru tema aleasă, iar obiectivele propuse de educatoare au fost realizate în totalitate. La sfârșit prichindeii împreună cu educatoarele au împărțit cadouri confecționate de ei și fructe oaspeților.

Pe baza celor prezen-

tate, participanții au avut posibilitatea de a schimba păreri, experiențe profesionale, toate acestea în ideea dezvoltării metodelor de lucru fie acestea individuale sau de grup, de a introduce lucruri noi în activitățile de zi cu zi, unele poate mult mai atractive, benefice în dezvoltarea intelectuală a copiilor, în dezvoltarea motrică, a abilităților practice.

După prezentarea grădiniței românești „*Lucian Magdu*” de către educatoarea *Nagy Béláné* și servirea mesei de prânz programul a continuat cu o prelegere susținută de *Mihaela Putin*, educatoarea grădiniței românești din Bătănia care a scos în evidență punctele de legătură între educatoare, copii și părinți, în grădinițele bilingve.

Să fii părinte înseamnă o bucurie imensă, spunea dânsa, dar totodată o responsabilitate imensă cu o mulțime de obstacole de depășit. Fără nicio îndoială, părinții sunt primii educatori. Un instrument european folosit și de doamna educarea este întâlnirea cu părinții, care nu se rezumă la clasicele „ședințe”, ci are ca scop îmbunătățirea relațiilor dintre aceștia, educatoare și copii, mai ales în cazul grădinițelor bilingve unde educația trebuie percepută ca o provocare, nu ca o povară pentru copil. S-a discutat și despre o seamă de beneficii ale întâlnirilor cu părinții unde comunicarea dintre părinte și educatoare este foarte eficientă prin creșterea stimei de sine a copilului, îmbunătățind relația dintre părinte și copil. Astfel, părinții înțeleg mai bine ce se întâmplă la grădiniță, iar copiii devin mai deschiși în drumul lor spre școală, dezvoltând totodată atitudini pozitive față de instituțiile de învățământ.

Au fost discutate argumente cu privire la noți-

unea de „părinți războinici”, s-a discutat despre atitudinile corecte ale părinților, atitudinile exagerate de protecție și multe altele.

Și după cum spune doamna educatoare *Mihaela Putin*:

– „Copiii noștri trăiesc pe un câmp de bătălie cu viața, dar și cu cei din jur: educatoare, părinți, oameni de pe stradă, cu grupul din care fac parte. În jurul lor este prea mult „trebuie”, sunt impunerii exagerate pentru a fi acceptați, integrați, admiși... cool, cum se spune cu un termen modern. Copiii au nevoie de iubire și dăruire, au nevoie de înțelegere și prietenie, încredere și respect, compasiune și ajutor, dar și încurajare. Pentru fiecare copil un proces sănătos de dezvoltare include și încercările prin care trebuie să treacă. Pentru un rezultat pozitiv, procesul trebuie, obligatoriu, însoțit de către adulți. Învățând să înțeleagă și să accepte limitele impuse de către părinți și societate, copiii își însușesc deprinderi de viață esențiale, cum ar fi: respectul, prietenia, iubirea, iertarea, capacitatea de a amâna primirea răsplății, acceptarea, cooperarea, creativitatea, compasiunea, curajul, perseverența, autocorecția, prețuirea de sine, independența și abilitatea de a se orienta și decide singuri” – aceasta fiind una dintre cele mai corecte educații pe care toți copiii le merită din partea părinților, a educatoarelor și profesorilor lor.

Au mai susținut prelegeri educatoarea *Ecaterina Nagy* și psihologul *Lucian Olteanu*.

La programul metodic de la Bătănia au participat și studenții ai Facultății de Pedagogie din cadrul Universității din Szarvas.

Corina

Ziua Omagierii Personalităților Românești din Giula

La Giula, în organizația Autogovernării de Naționalitate Română a orașului, a fost inaugurată luni, 2 noiembrie 2015, manifestarea intitulată sugestiv „Zilele românești la Giula”, aflată la prima ediție. Se va desfășura de-a lungul întregii săptămâni (2–6 noiembrie).

Manifestările din prima zi au fost dedicate omagierii generalului George Pomucz și altor personalități românești care au avut legătură cu acest oraș.

Prima parte a manifestărilor a debutat la bustul din piatră care a fost ridicat și inaugurat în anul 2007, în piața Pomucz. Au participat conducători ai instituțiilor românești și corpului diplomatic acreditat în Ungaria și oficialități locale și județene, dintre care menționăm pe Preasfințitul Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria și o delegație din partea Episcopiei, formată din Părintele Arhimandrit Calinic Kovács, consilierul administrativ bisericesc al Episcopiei, părintele Florin Olteanu, protopop de Giula și paroh la Chitighaz, părintele Teodor Marc, consilierul economic al Episcopiei și parohul Catedralei și părintele Singhel Visarion Tuderic, secretarul eparhial, domnul Alexandru Victor Micula, ambasadorul României la Budapesta, domnul Florin Traandafir Vasiloni, consulul general al României la Giula, domnul Ioan Fodoreanu, consulul general al României la Seghedin, domnul Traian Cresta, reprezentantul comunității românești în Parlamentul de la Budapesta, domnul Tiberiu Juhász, președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, domnul Zsolt Mihály, președintele Consiliului Județean Bichiș și domnul vicepreședinte Tolnai Péter, domnul dr. Görgényi Ernő, primarul Giulei, doamna dr. Maria Berényi, directorul Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria, doamna dr. Maria Gurzau Czegledi, directorul

Liceului Românesc „Nicolae Bălcescu” din Giula, doamna Mariana Negreu Vetro, directorului Centrului de Informare al ATRU, domnul Mihai Cserhádi, președintele Autogovernării de Naționalitate Română din Giula, doamna Delia Kovács, directorul-executiv și redactorul-șef al săptămânalului „Cronica”, domnul Gheorghe Kozma, președintele Oficiului ATRU, precum și mulți giulani și elevi de la Școala Generală și Liceul Românesc din Giula.

În deschidere a luat cuvântul din partea organizatorilor Delia Kovács, care spunea că: „Dăruirea, curajul și angajamentul lui George Pomucz ne inspiră peste veacuri.

Stăm nu doar în fața bustului care intruchipează visul american, aducând un omagiu unei personalități complexe care a plecat de aici în necunoscut și s-a impus ca un reper de profesionalism și autoritate; stăm în fața unui model peren, care a trecut proba timpului și demonstrează că într-adevăr românii sunt rupți ca din tare stâncă și sunt fundamentul pe care s-a clădit democrația modernă. Ne înclinăm în fața celor care, oriunde i-ar fi dus destinul, au rămas devotați limbii lor materne, educației românești, valorilor spirituale impregnate în gena noastră de cei care au modelat istoria neamului românesc.

Întâmplarea face că

suntem la bustul lui George Pomucz. Dar și alți importanți bărbați de stat și-au avut obârșia ori sunt legați de aceste locuri și se cuvine să le fim recunoscători, pentru că mândria apartenenței la această comunitate, la această națiune română, li se datorează în bună parte. Sunt înalți prelați ai bisericii ortodoxe, oameni de litere, susținători ai culturii române, oameni care au apărut creștinismul și valorile morale, la nevoie cu vorba, la nevoie cu arma.

Un gând bun și un pios omagiu tuturor celor care au contribuit la dezvoltarea națiunii române în spațiul carpatic și pretutindeni; respect și recunoștință față de reperele morale românești!”

În continuare au fost rostite cuvinte de apreciere asupra acestui eveniment comemorativ important în viața comunității românești, dar și a orașului Giula și adresate Generalului George Pomucz (1818–1882), de către domnul primar dr. Görgényi Ernő, domnul ambasador Alexandru Victor Micula și domnul președinte Tiberiu Juhász.

Preasfințitul Părinte Episcop Siluan, împreună cu ceilalți clerici ai Episcopiei, a săvârșit o slujbă de pomenire și a adresat un cuvânt festiv, după care elevi din clasa a XI-a de la Liceul Românesc au evocat în limbile maghiară, română și engleză personalitatea și viața lui

George Pomucz, care s-a născut la Giula, a dobândit o temeinică educație militară și a luptat atât în Revoluția de la 1848, din Ungaria, cât și în Războiul de Secesiune din America. S-a remarcat prin curaj și vitejie, ajungând până la gradul de general de brigadă, dar a dovedit și multă pricepere în calitatea de diplomat, fiind consul general al SUA la Sankt Petersburg și având un rol important în anexarea Alaskăi de către SUA. Din anul 2007, la Giula i-a fost înălțat un bust, în piața care îi poartă numele și de atunci a dobândit tot mai multă notorietate, în viața comunității românești și a orașului, fiind și un fel de simbol al mai multor țări: Ungaria, SUA, Rusia, dar și România, prin strămoșii săi, veniți din părțile Brașovului.

Prima parte a manifestării s-a încheiat printr-o depunere de coroane la bustul generalului din partea Ambasadei României și a celor două Consulate Generale, de la Giula și Seghedin, a Primăriei Orașului Giula, a Consiliului Județean Bichiș, a Autogovernării de Naționalitate Română din Giula, a ATRU și a Școlii Generale și Liceului Românesc din Giula și o masă festivă, oferită la sediul ATRU, din Giula.

Partea a doua a continuat la cimitirul din Orașul Mare Românesc, printr-o slujbă de parastas săvârșită de Preasfințitul Părinte Episcop Siluan și soborul împreună-slujitor, pentru preoții Vicari Petru Mândruțău, Teodor Misaroș și Pavel Ardelean, pentru alte personalități românești din Giula, care își dorm somnul de veci în așteptarea învierii în acest cimitir. Îi amintim pe mecena Teodor Papp (1822–1887), pictorul și graficianul Gheorghe Kohán, pictorul Rozalia Koszta, Iustin Popovici, prim-notar și pentru o vreme și primar al Giulei și pe toți cei aflați sub glie în acest cimitir. Au fost elogiați în mod deosebit

și sintetic prin cuvântul rostit de către doamna director dr. Maria Berényi, ascultat cu multă atenție și apreciat de către toți cei prezenți. A urmat depunerea de coroane de flori la impunătorul mausoleu dedicat lui Teodor Papp. La final, domnul Mihai Cserhádi, președintele Autogovernării de Naționalitate Română din Giula a mulțumit tuturor celor care au onorat cu prezența și pentru buna conlucrare cu Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria în realizarea programelor ce au avut loc.

Într-o atmosferă de pace și deosebit de fructuoasă, binecuvântată de Dumnezeu cu o frumoasă și însoțită zi de toamnă, au fost omagiate și comemorate personalități de seamă ale românilor din Ungaria, în această primă zi a manifestărilor intitulate „Zilele românești la Giula”.

Dr. Görgényi Ernő, primarul Orașului Giula: „Pentru orașul nostru este importantă orice manifestare care vine în sprijinul culturii, tradiției și istoriei minorităților. După alungarea turcilor, județul Bichiș s-a depopulat, păminturile trebuiau lucrate, iar pe lângă maghiari au venit aici germani și

români, iar pe alte teritorii din județ și slovaci și astfel, de 300 de ani maghiarii, conviețuiesc în pace și bună înțelegere cu germanii și românii.

În ultimele secole s-au dovedit avantajele acestei conviețuiri, s-a adeverit faptul că oamenii pot să-și găsească interese comune și să-și deschidă inimile reciproc. Avem tradiții și personalități istorice, care indiferent de apartenența lor etnică beneficiază de o largă cinstire, cum este și cazul lui George Pomucz, care provine dintr-o familie de români ortodocși, a fost fiul unui fierar român, a devenit un ofițer erou în lupta pentru independență din Ungaria, din timpul Revoluției din 1848–1849, iar mai apoi în SUA, unde a fost părtaș la Războiul de independență care a dus la crearea Statelor Unite. A săvârșit și alte lucrări importante în interesul SUA.

De aceea, persoana sa este importantă nu doar pentru noi, giulani, ci în general, pentru români, americani și națiunea ungară. El este vrednic de cinstire. Să ne aducem aminte de el, este un eveniment deosebit pentru orașul nostru.”

Trei zile de doliu național în România!

Sute de lumânări ard la locul tragediei de la Colectiv, unde au venit salvatori, prieteni ai victimelor, diplomați, oameni simpli care au rostit „Tatăl nostru”. Un puști de 14 ani a adus o pancartă: „Copii ca mine, ca tine s-au dus. Nu acasă la părinți, s-au dus acolo sus”.

În cele trei zile de doliu național, locul tragediei de la Colectiv s-a transformat într-un imens covor de flori și lumânări, care ard neconținut peste deznădejdea și suferința oamenilor. Bătrâni, tineri, copii care nu cunoșteau pe niciunul dintre cei ce au fost vineri seară în Colectiv au venit plini de compasiune să se roage în tăcere pentru victimele tragediei, dar și pentru tinerii care luptă pentru viețile lor pe paturile de spital. Privesc împietriți de durere pozele victimelor înconjurate de mii de flori.

Un tânăr din mulțime a început, la un moment dat, să rostească „Tatăl nostru”, iar sute de oameni i s-au alăturat. Copleșit de emoție, tânărul s-a așezat pe o bordură, și-a pus mâinile la ochi și a izbucnit în lacrimi. „Simt încă mirosul de carne arsă, nu pot să uit. Am ajuns la club când plecau ultimele ambulanțe, nu am putut să ajung mai repede să-i ajut”, a spus tânărul extrem de afectat de cele întâmplate.

Revoltat pe clasa politică, dar și pe biserică, alt tânăr a răbufnit: „Politicul este responsabil pentru ce s-a întâmplat acum, pentru că i-am acceptat ca niște sclavi”, „Rog toți românii generației mele, pe 1 Decembrie, îmbrăcați în tricolor, să ieșim noi în stradă. Nu vrem să mai vedem politicieni pe stradă la sărbători naționale”, a strigat tânărul, dând astfel tonul unei mici revolte.

Două tinere și-au făcut loc printre marea de lumânări aprinse și au început să construiască un mic altar lângă care au așezat o hârtie pe care scria: „Cerul este plin de îngeri tineri. Intrarea a fost liberă, ieșirea i-a costat viața!” Amândouă plângeau și nu au vrut să stea de vorbă cu nimeni, nici să fie alinate de nimeni.

Solidari cu victimele de la Colectiv, au fost și mai mulți diplomați care au depus coroane de flori și au ținut momente de reculegere, printre aceștia numărându-se ambasadorii Ucrainei, Egiptului, Palestinei și consulul Madagascarului, dar și fotbaliști de la FC Viitorul.

Zi metodică la grădinița românească din Bătania – Surprizele toamnei

